

9.

Kotoisia kohtauksia.

Kirjoitti

H. Dilling.

Suomennos.

PORISSA.
ADOLF ALLARDT.

9

Kotoisia Koptanksia.

Kirjaini

H. Dilling.

Stamperia.

PORISSA.

Porissa,

ADOLF ALLARDT
Axel Bergbom'in kirjapainossa, 1888.

Hää-ilta.

Vaunut, joilla morsiusparin piti ajaa kotio, pysähtyivät oven eteen.

Oli jo ilta myöhäinen.

Kynttilät olivat palaneet loppuun ruunuissa ja haarakkaissa kynttilänjaloissa, kukat morsiuspiian kiehkuroissa olivat kuihtuneet, valkeat tarlatanileningit eivät enää olleet yhtä uudennäköiset kuin vihittäissä.

Nyt tuli morsian, isoon kaapuun verhottuna.

Hyvästijätön aika oli käsissä.

Nytkös sitä suudeltiin ja syleiltiin, ja pikku rouvaa viskattiin kuin nahkapalloa toisen tädin luota toisen luoksi, ystävästä ystävään.

Dorta-täti, Riikka-täti ja Liisa-täti syleilivät häntä kau'immoin, eivätpä ensinkään tahtoneet malttaa laskea häntä.

Olihan hän ollutkin heidän luonaan aina kymmenvuotisesta asti.

Vanhemmat olivat kuolleet polttotautiin. Betti, nuori morsian, oli silloin, kuten sanottu, kymmen-

vuotias ja vanhempi sisarensa Anna seitsemännellätoista ikävuodellaan.

Anna lähetettiin Saksanmaalle kasvatuskouluun; Betti jäi tätiensä luoksi, jotka kasvattivat ja hellittelemällä pilasivat hänet parhain tavoin.

Nyt oli Betti naitu ja lähtisi heidän luotaan. Sen takia itkivät tädit kuin suihkulähteet kansanjuhlissa; Bettik'n vetisteli mukana.

Ehkä mielti hän elämän vakavuutta ja perheen-emännän vaikeita velvollisuuksia, joihin hänen nyt oli ryhtyminen; ehkä ajatteli hän kaikkea hyvyttä ja rakkautta, jota vanhat sukulaisensa olivat hänelle osoittaneet, tai ehk'ei miettinyt mitään, vaan itki kun toisetkin itkivät.

Olihan hän vaan kahdeksantoista vuotias.

Moisina tärkeinä käännehetkinä elämässä valtaa aina kummallinen ahdistus ihmisen ja kyyneleet valuvat ehdottomasti, olkoonpa ihminen kuinka onnellinen hyvänsä.

Betti ei suinkaan ollut onneton, sen todisti hänen lemmeäkäs silmäyksensä ja rohkea luottamuksensa, kun nojasi mieheensä mennessään portaita alas ja istuessaan vaunuihin.

Sitte sitä lähdettiin.

Vihdoin pysähtyivät vaunut.

Sulhanen astui ensin ulos ja autti vaimoansa.

Eteisessä seisoivat sievä palvelustyttö, joka vei heidät huoneisiin, joissa kynttilöitä ja lampuja oli sytytetty ja joissa lemuavia kukkia, kirjaeltuja morsiuslahjoja ja sieviä ylöllisyyskaluja kaikkialla pilkisti esiin, hymyillen vastanaineille.

„Haluaako herra advokaatti tai rouva mitään muuta?“ kysyi palvelustyttö, autettuaan heitä päällysvaatteiden riisumisessa.

„Emme, kiitos, saat mennä.“

Tyttö vetäytyi huoneesta.

Betti häilyi kuni valkea perhonen kukkien ja lahjain välillä.

Hän seisahtui soman ruusupuun eteen.

„Katsoppas, Ferder, kuinka kaunis! Joka kukka on niin veres, punainen ja mehevä —“

„— kuin sinun huulesi,“ keskeytti Ferder, laski kätensä vaimonsa vyötäisille ja suuteli häntä.

„Hyi, hyi, hyi, Herman, laske minut! Tekee kipeetä,“ lausui tämä vääntäen itsensä miehensä käsistä. „Olethan sekoittanut käsivartesi morsius-huntuun ja vedät alas hiuskähmmani.“

„Tule, niin vapautan sinut sekä hunnusta että seppeleestä,“ sanoi Herman ja irroitti molemmat hänen tauheista, kellertävistä hiuksistaan. „Kas niin, nyt on kamarineitsyt lopettanut työnsä. Nyt pitää hänen saada juomarahaa,“ sanoi hän kumartuen vaimoonsa päin suudellaksensa häntä.

„Kamarineitsyelle ei anneta juomarahoja, vaan sitä vastoin korvapuusti silloin tällöin,“ vastasi Betti lyöden miestänsä vähän poskelle.

„Senpä minä kostan,“ huusi tämä ajaen takaa vaimoaan, joka juoksi sohvapöydän ympäri, kantäen pitkää laahostaan molemmin käsin.

Töyrytuoli meni kumoon hänen juostessaan.

„Hiljaa Herman, ole alallasi, muuten voin rikkoa jotakin! Tule, niin istutaan ja ollaan järkeviä ja puhellaan niinkuin järjellisten aviopuolisojen sopii.“

„Siinä tapauksessa täytyy sinun sallia minun sytyttää sikari ja mennä pukeumaan yönuttuun ja tohveleihin.“

„Tee se, sepä vasta on hauskaa. Minä en milloinkaan ole nähnyt yhtään herraa yönutussa paitsi teatterissa. Se näyttää niin kodikkaalta. Huomenna minäkin esiinnyn vaaleanharmaassa, samettireunasessa yönutussa ja pienessä, somassa, sininauhasessa aamumyssyssä. Oi, kuinka iloinen olen, kun huomenna saan olla emäntänä suuruspöydässä ja sitten ryhtyä taloustoimiin.“

„Sinä kai olet oikein kelpo taloudenhoitaja? Olethan ollut kuusi viikkoa talouskoulussa.“

„Ah, jos tietäisit kuinka paljo ruokaa pilasin sillä aikaa!“

„Sitä en ensinkään epäile,“ sanoi Ferder mennessään toiseen huoneeseen.

Betti istuutui sohvaan. Ferder palasi ja asettui hänen viereensä.

„Näytätpä sinä arvoisalta,“ lausui Betti pöröttäen miehensä mustaa tukkaa. „Kun sinulla nyt vaan olisi pipolakki, voisit varsin hyvin esiintyä isänäni.“

„Senhän voisin tehdä; olenhan kolmenkymmenen kuuden vuotias, siis kaksi kertaa niin vanha kuin sinä. Min' en ymmärrä, kuinka olet voinut rakastua minuun.“

„En minäkään, sillä *vanha* sinä olet, *häijy* sinä olet ja *ruma* sinä olet,“ sanoi toinen tarttuen hänen molempiin korviinsa ja harventaen joka laatusanan suutelolla, arvattavasti pannakseen sanoilleen suuremman painon.

„Rahojen vuoksi et sinä, Bettiseni, myöskään ole minua ottanut, sillä sinullahan omaisuutta on; minulla on ainoastaan, mitä asian-ajajana voin ansaita, ja sen pelkään tulevan joksikin niukaksi pilalle hellitellylle naiselle, jollainen akkaseni on.“

„Eipähän, minä olen oleva niin vähätarpeinen ja säästäväinen. Mutta yksi asia pitää sinun luvata minulle, Herman!“

„Mitä vaan tahdot!“

„Et saa olla liian ankara minua kohtaan.“

„Ankara sinua kohtaan!“

„Enhän minä, näet, vielä ole niin vanhakaan.“

„Sitä ei voi kieltää.“

„Enkä niin erittäin järkeväkään, vaikka tädit sanovat, minun siinä suhteessa aina käyneen vuosieni edellä.“

„No niin, eihän ole monta naista, joka jo kahdeksantoista vuotisena on järkevä perheenemäntä.“

„Sanoppas, Herman, miks’et nainut sisartani Annaa? Hän on paljoa järkevämpi kuin minä.“

„Sanos muuta, olihan se kieltämättä hyvin järjettömästi tehty; mutta pääni oli varsin pyörällä kosiessani.“

„Vai niin, sen olisi minun tarvinnut ennen tietää!“

„Pieni, pahan-elkinen tyttöheilukka oli, näet, saanut minun ihan sekapäiseksi, joka vieläkin olen,“ jatkoi Ferder suudellen vaimonsa pikku kätösiä.

Kello löi kaksi.

„Jo niin myöhä,“ virkki Betti.

„Sitte kai pian rupee olemaan levolle-panon aika.“

„Olet oikeassa. Hyvää yötä, Herman!“ toivotti nuori vaimo ja juoksi nopeasti makuuhuoneeseen.

„Minä tulen jälkeinpäin.“

Ajatuksiin vaipuneena istui Ferder hetken, nousi sitten ja alkoi sammuttaa kynttilöitä ruunusta, jonka jälkeen meni ovelle ja naputti.

„Saanko tulla sisään?“

„Et vielä.“

Vähä myöhemmin:

„Joko?“

„Jo.“

Ferder sammutti salin lampun ja meni makuuhuoneeseen.

II.

Solmuja.

Asian-ajaja Ferder ja Betti olivat olleet naimisissa kaksi kuukautta.

Ensi viikkona huvitti Bettiä perheen-emäntänä esiintyminen.

Se tuntui hänestä ihan samalta kuin lapsuudessaankin, kun hän muutamien muiden pikkutyttöjen kanssa oli vierasleikkisillä ja keitti korppukräämiä nukkipadoissa.

Nyt piti hänen luonnollisesti käyttää taloustaitojansa ja hoitaa talouttansa.

Tästä syystä pukeutuikin Betti niin sanottuun kyökkiasuun, jonka pääosa oli valkea, rintalapulla, ganssineulouksilla ja monilla tarpeettomilla taskuilla varustettu esiliina.

Pilattuansa useita ruokia ja pari uutta villahametta, heitti hän vaivaloiset kyökkipuuhat sikseen, jättäen hallituksen palvelustytölle, joka oli nykyaikaisten, pääasiallisesti pääkaupungissa kasvatettujen kyökkikukkien oikea näytekappale.

Katri oli täydellinen kaikilla aloilla. Hän oli ollut neulomus-opissa, kiillotus-opissa, ruuanlaitos-opissa ja Jumala tiesi kaikkien oppien nimet, jotka hän oli läpikäynyt.

Hänellä oli myöskin halu kaunokirjallisuuteen ja musiikkiin, sillä alituisesti oli hänellä lainakirjaston romaneja kätkettynä kyökinpenkin alla, ja patojansa silmällä pitäessään esitti hän loisto-aarioita kitaran säestyksellä.

Kaikkine täydellisyyksineen ei Katri sentään ollut onnellinen.

Häntä vaivasi ainainen hammastauti ja rakkaudensuru, josta syystä hänen hento vartalonsa aina näytti kreosoottisekaisen tuskan alaiselta.

Varhain eräänä aamupäivänä istui asian-ajaja salissaan jotensakin huonolla tuulella.

Rouva oli ollut edellisenä iltana hyppykemuissa ja veti nyt unta päähänsä.

Katri laahusteli ympäri, vinoonkuljetut tohvelit jalassa ja liina poskilla, jolla välin hänen kiinni purtujen hammasriviensä välistä kuului suriseva valitus melkein kuin tuulen suhina savutorvessa.

Asian-ajaja katsahti ruokasaliin. Suuruspöytä ei vielä oltu katettu.

„Katri, kahvia heti! Kello on jo paljo. Minun pitää lähteä konttooriin.“

„Kyllä, jahka — hum — um — um — se valmistuu — hum — um — um — tuon sisälle — hum — um — u — um!“

„Sen olisi pitänyt olla valmisna jo aikaa sitten.“

„Enpä minä muuta toivoisi kuin että asianajajalla olisi minun hammastautini — hum — um — niin saisitte nähdä, voisitteko siistiä viisi huonetta — hum — um — um — ja valmistaa suuruksen.“

Ferder heittäytyi sohvalle koettaen kärsimättömänä vähän lukea sanomalehteä.

Eteisen soittokelloa kilistettiin tuntuvasti ja heti sen jälkeen astui huoneeseen Betin sisar Anna.

Tämä oli vartaloltaan mittava, vaaleanverinen, ystävällisen näköinen ja ryhdiltään urhea nainen.

„Vai niin, tänään ollaan varmaan hauska hatulla,“ lausui Anna ja katseli hymyillen asianajajan muikistelemista. „Onko ennen suurusta jo kotoisia kohtauksia tapahtunut?“

„Minä en vielä ole saanut mitään suurusta.“

„Ja Betti sitten?“

„Hän lepää eilen illalla tanssiaisissa voittamassa kunniaansa.“

„Ah, *da liegt also der Hund begraben*,“ sanoi Anna ja meni keittimöön.

Silmänräpäyksen perästä aukaisi hän mah- tavasti ruokahuoneen oven.

„Teidän korkeutenne, suurus on valmis.“

Pöytä olikin somasti katettu, ja hymyillen kaasi Anna kahvia, silloin tällöin nykäyttäen päätään taaksepäin, kun hänen vallattomat vaa- leat kiehkuransa liian usein laskeusivat alas otsalle.

Asian-ajaja tuli vähitellen oikein hyvän hyväälle tuulelle, jotta suurus syötiin leikkiä laskettaissa ja naurettaissa.

Betti astui sisään.

Hän näytti kalpealta ja väsyneeltä ja oli verhoutunut isoon saliin.

„Herranen aika, kuinka iloisia te olette,“ lausui hän. „Kuuluuhan äänenne kautta koko talon.“

„Olemme ehkä häirinneet rouvau aamu-unta,“ sanoi Ferder vähän loukkaantuneena.

Betti katsoi häneen vakavasti.

„Ette,“ virkki hän kylmäkiskoisesti, „näyttää melkein siltä, että *minä* häiritsen. Kyllä minä menen pois.“

„Betti!“

Asian-ajaja pisti äkisti salvettinsa renkaaseen.

„Minun tähteni ei sinun tarvitse sitä tehdä,“ lausui Ferder. „Lähden paikalla konttooriin. Olisin jo aikaa sitten ollut siellä, jos Katri olisi vaan suvainnut hankkia minulle suurusta. Nuorena-miehenä ollessani piti emäntäni aina huolen siitä, että se oli pöydällä määrääjällä.“

„Ikävää on ett’et yhä edelleen ole nuorimies.“

„Se olisi ehkä ollut parasta meille molemmille,“ vastasi asian-ajaja noustessaan pöydästä ja mennessään.

Anna katsoi hänen jälkeensä.

„Naineina kaksi kuukautta ja jo kotoisia kohtauksia,“ lausui hän ihmetellen. „Näyttää

tulevan hyvä joulu, sanoi poika, kuin jouluaattona selkäänsä sai.”

„Niin nin, mitäpä miesparka tekee, kun on saanut niin huonon vaimon kuin minä olen. Eivät kaikki ole niin onnellisia, että saisivat sellaisen mallikelpoisen vaimon kuin sinä olet.“

„Tänäinpä olet oikein suloinen ja rakastettava. Mutta jos sinua ilahuttaa purkaa huonoa mielialaasi minuun, niin tee se, mutta sinun tulee olla varoillasi, ett'et ole epäystävällinen miehellesi.“

„Siinä suhteessa lohdutan itseäni sillä, että sinä olet ystävällinen meidän molempain edestä.“

Anna kiersi käsivartensa sisarensa kaulan ympärille ja nosti hänen kasvonsa ylös.

„Mutta mikähän sinua vaivaa, Betti?“

Tämä kätki kasvonsa sisarensa rinnoille ja itki.

„Anna anteeksi, Annaseni, olen niin paha, katkera ja epäkohtelijas tänään, mutta en tästä edes enää koskaan ole sellainen.“

„Sanohan minulle, mitä on tapahtunut!“

„Ei mitään, ei yhtään mitään,“ lausui Betti nyyhkyttämistään nyyhkyttäen.

Samassa soi ovenkello.

„Tädit varmaankin!“ sanoi Betti pelästyneenä. „Rakas Annaseni, sano että olen pukeutumassa. Minun täytyy pestä kasvoni kylmällä vedellä, jott'eivät näe minun itkeneen.“

Äkkiä juoksi hän sitten makuuhuoneeseen.

Aivan oikein tulivatkin tädit, Dorta etunenässä.

Dorta-täti oli pitkä, kuiva, laihavartaloinen nainen, joka näytti siltä kuin olisi kuluttanut koko ikänsä etikkaa juomalla. Hän oli aina vakuumattu siitä, että koko maailma koki solvaista häntä, josta syystä hän piti itsensä oikeutettuna loukkaamaan kaikkia takaisin.

Riikka-tädillä oli taipumus lihavuuteen, valkeat, riippuvat kiehkurat ja jonkinlainen levottomuus koko olennessaan, joka oli seuraus siitä, että hänellä oli sanomattoman paljon tekemistä. Hän oli, näet, hyväntekeväinen ja koki parhaan kykynsä mukaan pitää huolta kaikista onnettomista pääkaupungissa ja sen läheisyydessä.

Liisa-täti, nuorin sisarista, oli kuuro. Hän oli pieni, lempeä olento, ja kuitenkin — kukapa sitä olisi uskonut — oli hänen suurin huvituksensa hirveät murhat ja kauhistavat onnettomuudet — sanomalehdissä. Jos jonkin sanomalehtimiehen päähän olisi pistänyt antaa sanomalehti nimeltä „Päivän onnettomuudet“, „Murhalehti“ tai jokin muu sellainen, olisi Liisa-täti varmaan ollut ensimmäinen sitä tilaamaan.

Heti sen jälkeen tuli Betti sisään.

Hän oli äkisti pukeutunut, eikä kyöneleiden merkkiäkään ollut näkyvissä.

„Tulemme ottamaan sinua päivälliselle, rakas lapsukaisemme“, sanoi Riikka. „Tänään pitää sinun olla luonamme koko päivä“.

„Pelkään, ett'ei se ole Ferderin mieleen.“

„Herra Jumala, niin mahdoton hän ei toki lie-
nekkään, että tahtoisi kieltää sinua käymästä van-
hoja tätejäsi tervehtimässä“.

„Mutta Ferderin päivällinen —“ rohkeni An-
na väittää vastaan.

„Siitä pitää Katri huolen. Onhan hän niin
erinomainen tyttö. Pane nyt vaan kappa pääl-
lesi!“

Betillä ei oikeastaan ollut mitään mukana-
seuraamista vastaan. Ferder oli ollut pahailla
päällä ja melkein epäkohtelijas. Nytpä saisi hän
olla yksinään koko päivän, ja illalla pyytäisi hän
anteeksi ja katuisi syntinsä. Katri sai tarpeelli-
set määräykset ja seura läksi matkaan.

Päivälliseksi tuli asian-ajaja kotio.

Pöytä oli katettu ainoastaan yhdelle hengelle.

„Pitääkö minun syödä yksin?“

„Kyllä, rouva on tätiensä luona — hum —
um — um!“

Asian-ajaja istui huoaten pöytään isoon, kyl-
mään ruokasaliin, sillä välin kun Katri kyökissä
toisinteli „Hum — um — um“-aariaansa ja kalis-
teli porsliinejansa. Olihan tuo kaikki erittäin
hauskaa ja kodikasta.

III.

Sukulaiset.

Pari päivää jälkeenpäin istui asian-ajaja eräänä iltapuolena rouvansa kanssa salissa.

Ferder kirjoitti, Betti soitti erästä Teilmanin gavottia ja kyökissä kirkui Katri täyttä kurkkua juomalaulua „Lucrezia Borgiasta“.

Asian-ajaja pysähtyi suuttuneena kirjoittamasta.

„Tuo tyttö on oikein hirveä. Joko häntä vaivaa hammastauti, jolloin kirkuu sen tähden, tai myöskin on hän ilman hammastautia, jolloin kirkuu aarioita, mikä on vieläkin ilkeämpää. Mielestäni pitäisi totta tosiaankin sinun gavottisi riittää minulle“.

„Mutta, Herman kultaseni, soitanhan vaan sinun huviksesi“.

„Haasteiden ja hakemuskirjain kirjoittaminen pianon säestyksellä ei vähintäkään hauskuta minua“.

„No, sitten otan kirjan käteeni ja istun ihan hiljaa, pukahtamattakaan, senkin ilkeä, vanha asian-ajaja“.

Ferder nousi paikaltaan, meni vaimonsa luoksi, laski kätensä hänen vyötäisilleen ja suuteli häntä otsalle.

„Mutta, Herman, sillä tavoinko sinä hakemuskirjojasi kirjoitat?“

„Niin, pikku Bettiseni, onhan tämäkin pieni lisäys asiaan“, lausui Ferder, suutelemalla tukkien hänen silmänsä.

„Oliko se piikki vai?“ kuului kimeän äänen lausuvan eteisessä.

Ferder syöksähti ylös.

„Kas niin, Jumalan kiitos, siinä sukulaisemme ovat!“

„Tässä olemme kaikki kolme, lapsukaiseni“, lausui Riikka-täti astuissaan huoneeseen molempain sisartensa seuraamana. „Mutta emme voi olla kauan, meillä on niin hirveän kova kiire!“

„Kupin kahvia kai sentään ehditte juomaan?“ kysyi Betti. „Olemme juuri syöneet päivällistä.“

„Kyllä, kahvi kuppia vastaan emme pane vastalauseita. Vai kuinka, Dorta?“

„Onko se piikki vai?“

„Kuinka sellaista voit luulla?“

„Siinä tapauksessa tahdon vaan sanoa, ett'en pane arvoa kahville enkä kahvijuoruille, jota ei muutamista voi sanoa — hrm“.

„Mutta unohdammehan varsin Liisa-tädin“, sanoi Betti. „Istu nyt mukavasti tänne nojatuoliin, niin hankkii Herman sinulle sanomalehden“.

„Kiitos, kernaimmin „Aamulehti!“

„Tässä on, tati,“ huusi asian-ajaja hänen korvaansa, „viimeinen numero. Siinä kerrotaan kolmesta hirveästä murhasta ja yhdestä katuryöväyksestä, puhumattakaan parista itsemurhasta ja muutamista pienemmistä rautatien-onnettomuuksista.“

„Tuhannet kiitokset, sepä oli oikein hauskaa.“

„Niin mitähän minun piti sanomankaan — oikein, nyt muistan: ei suinkaan sinulla, Herman, ole vanhaa saapasparia tai takkia antaa minulle?“

„Minä katson. Ne käytetään luonnollisesti hyvään tarkoitukseen?“

„Tietysti, tiedäthän suurimman iloni olevan armahtaa kanssa-ihmisiä.“

„Siinä teet hyvin kauniisti, Riikka,“ sanoi Dorta, „erittäinkin kun ei yksikään kanssa-ihmisistäsi vielä ole armahtanut sinua — hrm.“

„Siitä en ensinkään ole pahoilla mielin.“

Betti juoksi ulos huoneesta kahvia hankkimaan.

Hänen mentyänsä, Riikka sanoi Ferderille:

„Arvaat kaikeikin, että olemme tulleet tänne Betin syntymäpäivän johdosta, joka on huomenna. Meidän mielestämme olisi sopivin joululahja, minäkä voit antaa hänelle, uusi, sininen silkkihame. Sitä on hän halunnut jo kauan.“

„Sepä oli ikävää“, virkki Liisa sanomalehden lukemiseen vaipuneena.

„Sen tietää Jumala, ett'ei se hauskaa ole“, mutisi asian-ajaja.

„Mikä?“ huusi Riikka.

„Se on kertomus Parisista. Kyllä minä lues-
sen: Fauburg Saint-Germainissa on nuori nainut
mies hirttänyt itsensä nuoralla, joka oli punottu
vaimonsa pitsikoristeista. Ruumiin kädessä oli
rypistetty paperi, joka lähemmin tarkastettaissa
havaittiin — muotikauppiaan laskuksi“.

„Voi kuinka hirveän turhamielisiä ne Rans-
kan naiset sentään ovat“, huudahti Riikka-täti.

„Mutta palataksemme silkkihameeseen“, lau-
sui Dorta, „tarvitsee Betti sen surkeasti“.

„Aivan oikein“, sanoi Riikka, „harmaata silk-
kihamettansa ei hän enää voi käyttää. Se oli
hänellä korkeakauluksisena soittajaisissa, kaarelle
leikattuna Yhdistyksen tanssijaisissa ja mustalla
pitsitunikalla varustettuna neiti Brandingin häissä
sekä vehrereunuksisena viimeisessä iltamassa, jotta
ihmiset jo alkavat puhua siitä kaupungissa“.

„Se on hyvin harmillista, mutta minulla ei
ole varaa ostaa hänelle uutta. Koko ansioni me-
nee talouteen“.

„No entäs Betin omaisuus sitten?“

„Pääomaan en tahdo ruveta, sillä mahdol-
lista on, että hän voi jäädä leskeksi; ja korot tus-
kin riittävät veroihin ja vuokraan“.

„Lorua ystäväni, lorua!“ sanoi Dorta. „Vai-
mosi toi mukanaan pesään niin suuren omaisuu-
den, että voi vaatia saada käydä sievästi puet-
tuna, ja niin kauan kuin minä elän, ei hänen tar-
vitse olla ilman —“

„— sinisiä silkkihameita, ei Herran nimessä, täti, osta hänelle koko tusina, jos mielesi tekee!“

„Hiljaa, tuossa hän tulee“.

Kahvipöydässä istuttaessa kysyi Riikka:

„Tuleeko tänne paljo vieraita huomenna?“

„Ainoastaan parikymmentä henkeä. Sukulaiset vaan ja lähimmät tuttavat“.

„Mitä sanoit, akkaseni, oletko pannut toimeen kemut?“

„En suinkaan, Herman; mutta luonnollisesti tulee jokusia onnittelemaan“.

„Aivan niin, ja juomaan suklaattia huomenna aamupuolla“.

„Ei aamupäivällä, minä olen nimenomaan pyytänyt päästä aamupuoliskäynneistä. He tulevat juomaan kupin teetä. Katsoppas, minä olen keksinyt jotakin oikein hauskaa. Kaikki ihmisethan nyt talvella esittelevät teatteri-kappaleita, ja sen vuoksi olen minäkin miettinyt suosiollisella avulla esittää muutamia kohtauksia. Eikö totta, Dorta-täti?“

„Onko se piikki vai?“

„Mitä ajattelet, täti rakas?“

„Siinä tapauksessa tahdon vaan sanoa, että jos tarkoitat kotoisia kohtauksia, voisit varmaan esittää niitä meidän avuttamme — hrm“.

„Herra Jumala, täti, tiedäthän varsin hyvin, että aikomuksemme on näytellä valittuja kohtauksia „Macbethista“. Minä näyttelen lady Macbethina“.

„Meillä kolmella on myöskin roolimme“, sanoi Riikka.

„Te luonnollisesti esiinnytte noitina“, sanoi Ferder. „Se ei ole mikään piikki“, korjasi hän pelästyneenä.

„Ei niinkään, noita-akkoja ei tarvita useampaa kuin kaksi. Minä ja Liisa näyttelemme niinä“.

„Entä Dorta-täti?“

„Minä otan Duncanin, Skottlannin küninkaan osan“.

„Mietippäs vaan, kuinka vaikeata meidän on saada Liisa oppimaan puheenvaihtelot, hän kun ei kuule; mutta päähämme pisti hyvä keino“, sanoi Riikka.

„Me puhumme seuranäytelmästä, Liisa“, huudahti hän sitten. „Mitä pitää sinun sanoa, kun lyön sinua selkään?“

„Terve Macbeth, Cawdorin thaani! Hi hi hi“, nauroi Liisa sydämellisen tyytyväisenä.

„Ja kun nipistän käsivarttasi?“

„Terve Macbeth, sinust' kuningas on tuleva!“

„Nyt näet, että hän taitaa osansa“.

„Mutta nyt pitää meidän lähteä“, lausui Dorta.

„Minä teen seuraa“, sanoi Betti. „Menen herkkumyymälään ostamaan vähäsen hyvää huumen-illaksi. Juoksen vaan pukemaan kapan yleni“.

„Kiirehdi vaan“, huusi Riikka. „Minulla on paljon tekemistä. Ensin pitää minun käydä viemässä kaksi paria vanhoja saappaita ja parin uusia iltatutkisteleuksia köyhälle leskelle, jonka

kaikki viisi lasta ovat lavantaudissa, ja sitten on minun mentävä hengelliseen tee-iltamaan, missä laadimme kutsumuksen arpajaisiin, jotka toimeen pannaan eläkerahaston perustamiseksi viralta pantuja, sisä-Afrikan neekeriruhtinaita varten“.

„Mutta entä silkkihame?“ puhkesi Dorta puhumaan.

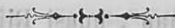
„Ole levollinen. Minä ostan sen ja lähetän Ferderille laskun, niin on hänen kauniisti pakkomaksaa se. Ts!“

Betti tuli takaisin, ja kaikki lähtivät matkaan jolla välin Riika-tädin kieli kävi kuin mustalaisen piiska.

Asian-ajaja kävi taas paperiensa kimppuun, mutta laski uudelleen kynän kädestään.

„Minun on mahdoton tehdä työtä. Pääni on varsin pyörällä. Varmaan on Kaikkivaltias niin asettanut, että Liisa-fäti on kadottanut kuulonsa, muuten menettäisi hän varmaan sen pienenkin järjen eineen mikä hänellä on, kuuntelemalla Riika-tädin lörpötyksiä. Nuo sukulaiset, nuo sukulaiset ottavat minulta lopuksi hengen!“

Asian-ajaja vaipui mietteisiin sillä välin kun Katri kyökissä riemuiten esitti aarioitaan.

IV.

Eräs perheen ystävä.

Asian-ajajan kotvasen yksin istuttua, aukeni ovi ja sisälle astui kookas, vilkassilmäinen nuori mies, jonka kauniita kasvoja musta tuuhea tukka ja parta somistivat.

Tulija oli Ferderin paras ystävä, tohtori Harding.

„Hyvää päivää, ystäväni“, lausui tohtori. „Varmaankin häiritsen sinua mietteissäsi. Arvatavasti uneksuit olevasi hovioikeudenneuvos tai jotakin muuta sellaista?“

„En niinkään, minä uneksuin olevani Macbeth, Skottlannin kuningas, ja joka päivä eläväni ilossa ja riemussa ja syöväni lämpymiä nahka-saappaita ja kylmiä iltatutkistelemuksia, tuotuja jostakin sisä-Afrikan herkkumyymälästä, kunnes eräissä syntymäpäivä-kemuissa kaasin hengellistä teetä uudelle silkkihameelleni ja rangaistukseksi tästä sain tuomion elämä-ikäni soittaa gavotteja“.

„Anna minun tunnustella valtasuontasi“.

„Ole vaan levollinen, ei minun järjessäni vielä mitään vikaa ole. Pääni on vaan täynnä naisten lörpötyksisiä ja kotoisia huolia“.

„Kahdenkuukautisen avioelämän perästä!“

„Niin, näeppäs, avioelämällä on miellyttävät, mutta myöskin varjopuolensa“.

„Mutta ettekö sitte rakasta toisianne?“

„Kuinka sellaista voit kysyä? Olemme vaan menneet naimisiin liian aikaisin. Meidän olisi pitänyt odottaa vielä pari vuotta. Betti on kerassaan liian nuori, varsin lapsi vielä, eikä hän täysikasvuiseksi tulekaan niin kauvan kuin nuo tädit juoksevat täällä ja sekoittavat itsensä kaikkiin meidän asioihimme“.

„Kuuleppa, veli Ferder, minulla on hyvä ehdotus sinulle. Muuta maalle, niin pääset erillesi koko noista siunatuista sukulaisistasi ja kaupungin kalleista huveista. Veljeni, pappi, kirjoittaa sikäläisen asian-ajajan äskettäin kuolleen. Matkusta sinne, niin ansaitset kaksi sen vertaa kuin täällä kaupungissa, jossa asian-ajajia on joka nurkassa“.

„Siihen ei Betti milloinkaan suostu“.

„Mutta etkö luule elämän maalla viehättävän häntäkin?“

„Elämä maalla! Maalla oleskeleminen on hänestä samaa kuin asua sveitsiläishuvilassa Ladegaard-järven rannalla, käydä valkeassa leningissä ja poimia maamansikoita“.

„Hyi, Ferder, nyt olet väärä vaimoasi kohtaan. Minun mielestäni on hän sekä hänen sisarensa mitä

miellyttävimpiä naisia kuin koskaan olen tavannut“.

„Sinä olet oikeassa, Anna on kelpo tyttö, niin ketterä, vaatimaton, järkevä ja viehättävä“.

„Innostuthan varsin“.

Hän tiesi Ferderin nuorena miehenä hyvin helposti rakastuneen ja mielistelleen välistä yhtä, välistä toista, jonka tähden hän niin kauan oli pysynytkin naimatonna.

Mahdollista oli sen vuoksi, että Ferder nyt oli ihastunut kälyynsä, minkä Harding piti hyvin luonnollisena asiana.

„Verratessani häntä Bettiin,“ mutisi asianajaja miettiessään.

„Mutta juuri sitä ei sinun pidä tehdä.“

„Eihän sitä voi välttää; onhan minulla joka päivä tilaisuus vertailuun.“

„Mies on toimitettava maille, mitä pikemmin sitä parempi,“ ajatteli Harding, koneellisesti nappuessaan tahtia Katrin lauluun.

Asianajaja tuijotti synkkämielisenä eteensä. Katri viritti virttänsä kyökissä.

„Kuuletko, mitä Katri sanoo? Hän on oikeassa. Juodaan lasi punssia surun haihduttamiseksi. Onko sinulla? Sitten viritämme sikarimme ja pakinoimme hauskaasti, kuten ylioppilas-aikeamme.“

Asianajaja antoi käskyn Kattrille, ja heti sen jälkeen toi tämä pyydetyt sisälle.

Katri oli hyvin iloisella mielellä kyökissä, mutta nähtyään tohtorin, kävivät hänen kasvonsa alakuloisiksi.

„Miksi olet niin totinen, Katri kaunokaiseni?“ kysyi tohtori. „Miksi ei hymy leiki ruusuposkillasi?“

„Kun suru särkee sydäntä, syömähampaita kolottaa ja vuotinen palkka vaan on 18 taalaria, ei ole syytä nauruun.“

„Iloitse elämästä, Katri. Näytä iloiselta!“

„Minulla ei ole muuta iloa tässä elämässä kuin käyttää neilikkarohtoja ja kulkea vetolaastari-lappu korvain takana.“

„No niin, onhan se heikonpuolista huvia,“ lausui Harding hänen mennessään.

Sikarit suitsivat ja ystävykset pakinoivat rattoisasti. Harding hyräili erästä ylioppilaslaulua ja Ferder yhtyi hyräilyyn.

He eivät huomanneet, että Betti, Anna ja kaikki kolme tätti astuivat huoneeseen.

„Voi, miltä täällä näyttää,“ sanoi Dorta. „Tupakansavua ja väkeväin höyryjä! Luulisi tulevansa yleiseen ravintolaan.“

„Ferder oli hieman huonolla tuulella,“ sanoi tohtori vähän hämmästyneenä, „ja sen vuoksi —“

„Sen vuoksi täytyi hänen hakea lohdutusta pullosta ja kumppaneista. Se on ihan luonnollista.“

Betti näytti suuttuneelta ja veti kiivaasti hansikkaat kädestään.

„Sukulaiset eivät luonnollisesti ole kylläksi,“ sanoi Riikka.

„Kyllä, täti,“ vastasi asian-ajaja kiivaasti, „sukulaisista saa usein enemmän kuin tarpeensa.“

Tohtori oli toipunut ja nousi ylös.

„Olen pahoillani, että läsnäoloni antaa aiheutta eripuraisuuteen perheessä. Mutta niinhän aina on, että mies naituansa tulee varsin vieraaksi ystävillemensä.“

„Siis pitäisi Teidän naida mitä pikemmin, herra Harding,“ virkki Dorta. „Se olisi varmaan parasta sekä itsellenne että — ystävillemme.“

„Jos vaan tietäisin häiritseväni ystävääni tai hänen vaimoansa, menisin paikalla matkaani. Mutta kun ei rouva vielä ole mielipidettänsä lausunut, varron hänen tuomiotansa. Teidän käs-kystänne, arvoisa rouva, hyppään kernaasti ulos ikkunasta“.

„Ei ole tarvis. Niin suuria vaatimuksia ei minulla ole. Olen täysin tyytyväinen, jos menette — ovesta“.

Anna lähetti sisarelleen vakavan silmäyksen. Tohtori kalpeni nähtävästi.

„Tottelen paikalla käskyänne, arvoisa rouva“.

Ferder seiso i hammasta purren ja kasvot lumivalkeina.

Sanaakaan sanomatta otti hän hattunsa ja seurasi ystäväänsä.

Betti seiso i paikallaan uhkamielisenä kuin pahankurinen lapsi ja leikitteli nojatuolin tupsujen kanssa.

Liisa-täti, joka ei ollut ymmärtänyt mitään keskustelusta, katseli Bettiä kauhu silmissä.

„Mikä lasta vaivaa?“

„Hänen hampaitaan särkee“, sanoi Anna päättävästi ja sai hänet istumaan nojatuoliin sanomalehti kädessä.

„Nyt voit olla varma, ett'ei hän pian tule takaisin, tuo mölhö“, lausui Dorta riemuiten.

„Niin, täti, nyt olet käyttänyt oikein järkevästi“, sanoi Anna. „Nyt menee huomina näyttö myttyyn, sillä tämän jälkeen ei herra Harding luonnollisesti tahdo näytellä Macbethin osaa“.

„Herranen aika, sen olimme varsin unohtaneet“.

„Parasta luultavasti on kirjoittaa peräytyskirje kaikille vieraille“, jatkoi Anna, „sillä äskeisen tapahtuman jälkeen ei Ferder luultavasti tahdo ottaa vieraita vastaan huomenna“.

„Onhan kuten aina olen sanonut, Riikka“, lausui Dorta; „alituisesti loukkaat sinä ihmisiä solvauksillasi“.

„Vai niin, *minä* siis hänet ulos ovesta käskin?“

„Et suinkaan, luonnollisesti tein *minä* sen. *Minähän* aina olen ilkeä ja epäkohtelijas, sinä sitä vastoin olet laupeuden enkeli, joka lentelet ympäri tilauskutsumuksia kädessä ja lakritsiroh-toja taskussa ja olet itse hurskaus“.

Anna ei voinut pidättää pientä hymyilyä.

„Minusta olisi parempi, että te sen sijaan kuin riitelette siitä, kuka häntä on loukannut, molemmat menisitte hänen luokseen pyytämään

anteeksi. Jos kertomus tapahtumasta pääsee kaupunkiin, antaa se vaan aihetta juorupuheisiin“.

„Sinä olet oikeassa, lapseni, se on meidän tehtävä“.

„Varsin tarpeetonta, täti“, sanoi Betti ynsästi.

„Eikä, päin vastoin on se ainoa oikea keino. Tule, Liisa“.

„Joko mennään?“

„Jo, tohtori Hardingin luo“, huusi Riikka.

„Vetääkö hän Betin hampaan ulos?“

„Ei, puhumme hänen kanssaan vaan huomista näytelmästä“.

„Vai niin. Hyvästi, lapset!“

„Hyvästi, täti!“

V.

Kirjelippu.

„Minä en välitä rahtuakaan koko näytännöstä“, sanoi Betti sisarensa kanssa kahden kesken jäätyään.

„Se olikin vaan tekosyy, jota käytin tätejä kohtaan. Minulla oli tärkeämpiä syitä. Ensiksi tuli tohtori loukatuksi, ja toiseksi ei sinun ja miehesi välillä pidä olla eripuraisuutta. Moiset pienet kotoiset kustaukset voivat kyllä näyttää hyvin vähäpätöisiltä, mutta seuraukset voivat usein olla mitä kauheimmat“.

„Mutta minä olen kyllästynyt tuohon tohtoriin. Hän juoksee täällä joka päivä. Hän ei voisi käydä useammin, jos kävisi kosimassa“.

„No, tiedätkö, ett’ei hän tee sitä?“

„Minuahan hän ei voi kosia“.

„Entä minua?“

„Lorua; Hermannia hän vaan etsii. Kun he ovat yhdessä, nauraa, laulaa ja laskee Ferderleikkiä, mutta kun minä olen yksin hänen kanssaan, on hän tyly ja töykeä, istuu vaan työnsä

kimpussa. Olen varma siitä, että hän kernaimmin on Hardingin seurassa kuin minun“.

„Olethan mustasukainen tohtorin vuoksi; siitä syystä siis käskit hänet ulos ovesta. Tiedät kai, mikä seuraus siitä on?“

„Seuraus?“

„Niin, kun ei miehesi kotonaan kaikessa viattomuudessa voi juoda lasia hyvän ystävänsä kanssā, menee hän ulos ja kun hän kerran alkaa käydä ravintoloissa, niin —“

„Siinä suhteessa olen ihan levollinen; Herman ei sinä ilmoisna ikänä ole unohtava hyvän puolison velvollisuuksia“.

„Velvollisuuksia! Oletko varma siitä, että itse aina olet täyttänyt hyvän vaimon velvollisuudet?“

„Anna!“

„Eikö miehesi hyvin usein konttoorista päivälliselle tullessaan saa olla tapaamatta kotona ketään muuta kuin tuon jörön palvelustytön, ollen pakoitettuna syömään huonosti valmistetun ruokansa yksinään ikävässä, tyhjässä ruokahuoneessa? Kuinka usein hän sentään istuu kotona työnsä ääressä, kun sinä olet soittajaisissa ja teatterissa; hänen ainoa huvinsa on seisoa kylmässä eteisessä odottaen kunniaa saada seurata sinua kotio“.

„Sitä en milloinkaan ole tullut miettineeksi“, lausui Betti alakuloisena.

„Etkö luule, että hän monenakin iltana mieluummin istuisi rauhassa kotonaan ja levähtäisi päivän töistä, jos sinä vaan tekisit kodin vähän

hauskemmaksi hänelle? Mutta sitä hän ei voi. Hänen täytyy pukeutua mustiin vaatteisiin ja seurata sinua iltahuveihin, vaikka tiedät tuon hänestä olevan ikävää, tai myöskin mennä tanssijaisiin, vaikk'ei tanssi, vaan ainoastaan seisoo suutuksissaan, kun sinä liian paljon keimaillet herrojen kanssa“.

„Oi, vaikene, vaikene, sinä olet oikeassa! Minä olen ollut liian itsepäinen ja ajattelematon. Mutta mitä pitää minun mielestäsi tehdä?“

„Sovi miehesi kanssa ja kirjoita Hardingille pari sanaa anoen anteeksi menettelyäsi!“

Betti istui kirjoituspöydän ääreen ja Anna kumartui hänen ylitsensä lukemaan kirjoitusta.

Molemmat olivat niin innokkaat tässä puuhassa, ett'eivät huomanneet Katrin käyvän huoneen kautta ruokasaliin.

Betti pani kirjeen koteloon.

„Kas niin, nyt lähetän Katrin viemään sen“.

„Et suinkaan“, sanoi Anna hymyillen. „Et saa antaa kielevän, ilkeän piian tietää, että lähetät tohtorille hempeitä kirjeitä; hän voisi pahentaa maineesi. Minä jätän kirjeen hänen asuntonsa portinvartijalle“.

Anna läksi ja Betti meni makuuhuoneeseen, jossa asettui nojatuoliin uunin viereen ja vaipui romanin lukemiseen.

Katri asetti porsliinikaluja paikalleen kaappiin niin voimallisesti, että koko joukko niistä sai enemmän tai vähemmän tuntuvia vammoja.

„Kielevä, ilkeä piika! Kiitoksia komplimangista, neiti! Se kyllä pannaan muistiin. Vai niin, rouva lähettää tohtorille rakkaudenkirjeitä! Sen tähden tohtori ei siis kahteen viikkoon ole koettanut suudella minua. Ja minä kun luulin sen syyksi, että käytän kreosoottia hampaisiini“.

Riikka-täti palasi yksinään kertomaan Betille, että tohtori oli lepytetty. Täti oli kohdannut tohtorin kadulla juuri kun tämä oli eronnut asianajajasta, joka oli mennyt konttouriinsa, missä hänen piti tehdä työtä loppupuoli päivää.

„Missä rouva on?“

„Huoneessaan; mutta ehk'ei ole hyvä, että häiritse häntä“.

„Miksikä ei?“

„Rouva odottaa varmaankin vieraita. Hrm!“

„Vieraitako?“

„Niin, tohtori arvattavasti tulee“.

„Onko hän tullut kipeäksi?“

„Hrm!“

„Mutta mikä sinua vaivaa, ihminen?“

„Neiti kai tietää, että rouva ja tohtori Harding ovat kirjevaihdossa? Neiti Anna on kirjeiden kuljettaja“.

„Luulenpa, että olet hassu, tyttö. Bettihän äskettäin melkein ajoi tohtorin ulos ovesta“.

„Pelkkää ilveilyä, neiti. Ettehän vaan uskonkkaan hänen käyvän täällä jokikinen päivä asian-ajajan tähden. Pitäkää vaaria, nyt on rouva saanut asian-ajajan konttouriin. Kymmenen minuutin perästä on tohtori täällä“.

„Minä menen heti paikalla konttooriin puhumaan Ferderin kanssa. Mutta Herra sinua armahtakoon, jos valehtelet, Katri“.

„Voin valalla vakuuttaa, että Anna-neiti on vienyt tohtorille rouvalta hempeän kirjeen, kuten hän sitä nimitti. Sitä paitsi sanoi Anna-neiti, että minä saisi viedä kirjettä, koska se helposti voisi pahentaa hänen maineensa. He eivät tietäneet minun olevan täällä sisällä, mutta minä kuulin jok'ainoan sanan“.

Riikka ei enää ehtinyt kuulemaan. Hän riensi ja saapui hengästyneenä asian-ajajan konttooriin. Ferder istui kirjoittamassa ja katsahti kärsimättömästi ylös, Riikka-tädin sisään astuessa.

„Ferder“, alkoi Riikka juhlallisesti. „Betti kyllä on sukulaisemme, mutta yhden asian tahdon sanoa sinulle, ja se on, että jos hän tekee sinulle vääryyttä, ei kukaan uskollisemmin kuin me katso sinun parastasi“.

„Mitä tämä merkitsee?“

„Se merkitsee, että olet syöttänyt käärmettä povessasi. Tohtori ja vaimosi ovat aikeissa pettää sinut, joll'eivät sitä jo ole tehneet“.

Ferder hymyili.

„Onhan varsin hirveätä, kuinka te vainotte tohtori-parkaa. Mutta tämä historia on liian luonnoton, täti rakas“.

„En sitä itsekään olisi uskonut, joll'ei minulla olisi ollut todistuksia“, vastasi Riikka ja kertoi, mitä Katri oli sanonut.

Asian-ajaja syöksähti ylös tuoliltaan.

„Ei, täti, se on mahdotonta. Ja sentäänkin, miksikä ei? Hardinghan on nuori, kaunis, sukkela ja miellyttävä. Ja mitä etuja minulla on? Mutta varsinkin mahdotonta on, että hän sillä tavoin ystävyyden nimessä pettäisi minut — ihan mahdotonta, täti“.

Ferder painoi kätensä silmilleen.

„Ehk'ei asian laita ole niin hullusti kuin luulemme. Mutta sinun pitää tutkia asia. Mene kotio katsomaan, olisiko hän todellakin siellä. Älä muuten ole huomaavinasi mitään, jottei skandaalia synny. Huomisten kemujen loputtua läksytämme me Bettiiä, siitä voit olla varma“.

Asian-ajaja otti hattunsa ja riensi kotio päin. Hänestä tuntui melkein kuin olisi käynyt unissaan tai ollut hutikassa.

VI.

Kerinpöytä.

Tohtori soitti.

Katri aukasi oven.

„Onko rouva kotona?“

„Tehkää hyvin ja astukaa saliin, hän tulee varmaan heti“.

Katri irroitti siteen poskiltaan, silitti hiuksiaan ja loi tohtoriin viekkaan silmäyksen.

„No, Katri, mitenkä hampaanpoltteen laita on?“

„Kiitoksia kysymästä, kyllä minä nyt olen melkein terve. Olen lakannut käyttämästä kreo-soottia“, sanoi hän ja pyyhki keimailleen suutansa. „Haluaako tohtori jotakin“.

„Kyllä, kiitos, voisitko hankkia minulle lasin vettä. Juoksin niin nopeasti“.

Katri kävi hieman noloksi, mutta meni tuomaan vettä pyydettyä.

„Tytön näky alkavan hännitellä minua“, ajatteli tohtori yksin jäätyään. „Naiset ovat sentään hirveitä. Jos heidän kanssaan lasket vä-

hänkin leikkiä, luulevat he heti, että olet korvia myöten rakastunut heihin. Voin vannoa, että tyttö luulottelee tulevansa Hardingin rouvaksi. Hyvä, noista haaveista minä hänet pian päästän“.

Katri palasi vesilasineen.

„Tehkää hyvin“.

„Kiitos“, sanoi tohtori tyynesti istuen nojatuoliin ja tarkastaen rouvan ompelulipasta.

Katri jäi seisomaan.

„Hrm! — Sanoitteko jotakin?“

„En“.

Tohtori leikki parin lankarullan kanssa, katsomatta ylös.

„Mitä sillä oikeastaan tarkoitatte?“ sanoi Katri suuttuneena.

„Millä?“

„Sillä, ett'ette sano minulle yhtään ystävällistä sanaa“.

„Mutta, Katri hyvä —“

„Oh, kyllä tiedän mitä tarkoitatte. Te ettenää rakasta minua“.

„Mutta, Katri hyvä, en minä todellakaan tiedä antaneeni sinulle mitään rakkauden todistusta“.

„Vai ette? Voitteko kieltää, lahjoittaneenne minulle kaksi parterri-pilettiä, kahdentoista killingin mesileivän ja pullon hammasrohtoja?“

„Sitä en koskaan ole kieltänyt“.

„Voitteko kieltää suudelleenne minua kaksi kertaa?“

„Myönnän, että tein ajattelemattomasti, mutta sitä en enää milloinkaan tee“.

„Voitteko kieltää sanoneenne minua morsiameksenne“.

„Se oli paljasta leikkiä“.

„Paljasta leikkiä! Oi niitä miehiä, niitä miehiä!“ nyyhkytti Katri vaipuen tuolille.

„Kas niin, nyt hän pyörtyy“, mutisi tohtori. „Näkyy, että hän on palvellut parempia ihmisiä. Hän käyttäytyy kuin vallasnainen“.

Tohtori kurotti hänelle vesilasin.

„Juo vettä, niin menee se ohitse“.

Betti astui huoneeseen.

„Mikä Katrin on?“

„Minä vaan pyörriin silmänräpäykseksi“.

„Olipa hyvä, että se meni pian ohitse“.

„Niin, se oli samallinen kohtaaminen kuin rouvullakin välistä on“.

Betti puri huuliansa.

„Kohtasin sisarene kadulla“, sanoi tohtori „hän antoi minulle tämän kirjeen. Kiirehdin heti tänne lausumaan Teille sydämelliset kiitokseni“.

„*Minun* kiittää tulee, että palasitte. Olen sydämeni pohjasta katunut käytöstäni. Voinko toivoa, että olette antaneet minulle anteeksi?“

„Sen olen aikaa sitten tehnyt“.

„Nähkääpäs, mieheni -- mitä sinä odotat?“ sanoi hän kääntyen Katriin, joka vielä seisoivat ovella.

„Voimani ovat niin uupuneet, että töin tuskin jaksan kiinnipitämällä päästä eteenpäin“, lausui Katri ja laahusti verkalleen ulos.

„Nähkääpäs, herra tohtori,“ jatkoi Betti, „mieheni on viime aikoina aina ollut huonolla

tuulella. Kuten tiedätte, tutustuimme me pelkästä sattumasta toisiimme, ja naidessaan minut oli hän jo vanha nuorimies. Nyt pelkään, että hän katuu naimistansa ja haluaa takaisin vapaata nuorenmiehen elämäänsä, ja olen luullut että — että —“

„Että minä kiihotan tätä hänen taipumustaan. Eikö niin?“

„Juuri niin, sen myönnän. Mutta nyt olen tullut toisiin mielipiteisiin. Pelkään itse olevani syyppää hänen huonolla tuulella olemiseensa. Olen pitänyt liian paljon huveista, ollut itsepäinen ja laiminlyönyt kotimme. Mutta täst'edes tahdon koettaa tehdä parannuksen. Sanokaa, herra tohtori, ettekö siis enää ole vihainen minulle? Olette siis antaneet minulle anteeksi?“

„Aikaa sitten. Mutta rangaistukseksi siitä, että käskitte minun ulos ovesta, saatte pitää minut täällä koko illan. Ferder tulee varmaan heti.“

„Minä käsken Katrin syyttää lampun.“

„Ei tarvitse, onhan vielä kylläksi valoisa. Sitä paitsi alkaa kuu heti valaista.“

„Tapahtukoon tahtonne. Minun pitää sentään kerä villo-lankani.“

„Saanko minä olla kerinpuina?“

„Saatte, kiitoksia, vaikka se on jokseenkin vaarallinen toimi. Onneksi olen naitu, muuten olisi se Teille hyvin vaarallista.“

„Luuletteko niin?“

„Luulen, miehet eivät milloinkaan ole paremmin meidän, naisten, vallassamme kuin kerinpuina käytettäissä. Silloin heidän kohtalonsa sanan oikeassa merkityksessä riippuu pienestä langasta.“

Keriessään päästi Betti kerän käsistään. Harding kumartui ottamaan sitä ylös. Kerä pyöri edemmäksi, jotta hänen täytyi kontata kaikin nelin saadakseen se kiinni, jonka jälkeen hän hymyillen ja polvillaan ollen kurotti sen rouvalle.

Ferder astui sisään, mutta pysähtyi ovella.

„Suokaa anteeksi, tulen ehkä sopimattomaan aikaan“.

„Et suinkaan“, sanoi Harding nousten lattialta. „Minä kyllä olin vaimosi edessä polvillani, mutta ole sen puolesta levollinen. Otin vaan ylös hänen lankakeränsä“.

„Kaikissa tapauksissa et sinä ole ensimmäinen narri, jonka hän on pauloihinsa kietonut“.

„Ferder!“

„Herman“, sanoi Betti, „minä käyttäydyin sopimattomasti aamupuolla. Tohtori on jo antanut anteeksi minulle; nyt et sinäkään enää saa olla suuttunut“.

Katri syöksyi huoneeseen.

„Täällä haetaan tohtoria. Teidän pitää tulla heti paikalla“.

„Toivon, että suotte anteeksi. Hyvästi, hyvästi“.

„Hyvästi“, lausui Ferder kylmästi ja heittäytyi sohvalle.

Monenmoiset ajatukset pyörivät hänen päässä. Tuo kirjelippu, tuo ystävällinen asento kuutamossa, kaikki syytti heitä.

„Herman“, lausui Betti pitemmän vaitiolon perästä, „et ole vielä sanonut, annatko minulle anteeksi, että olin epäkohtelijas Hardingille“.

„Minun puolestani saat kernaasti olla epäkohtelijas hänelle“.

„Kuinka häijy hän on“, mietti Betti ja vai-pui villalankansa kerimiseen“.

Seurasi taaskin hiljaisuus.

Betti kohotti päätään.

„Herman!“

„Mikä on?“

„Eikö sinulla siis ole yhtään ystävällistä sa-naa minulle sanottavaa? Muistatko, että kaksi kuukautta sitten lupasit, ett'et olisi ankara minulle, minä kun olen niin nuori ja kokematon. Nyt olen ollut ilkeä ja pyydän sen vuoksi anteeksi, ja silloin saavat lapset tavallisesti aina anteeksi, vaikka olisivat kuinkakin pahoja“.

Hän oli mennyt miehensä luoksi ja istunut jakkaralle, kohottaen käsiään ylös Ferderiä kohden.

Tämä kumartui ja suuteli häntä.

„Lapsi sinä olet, mutta rakastettava“, sanoi hän lämpymästi.

Riikka-täti näyttihe ovesa.

„Kas, kuinka kaunista! Siinä nyt molemmat lempivät istuvat avioliiton paratiisissa —“

„Niin, täti“, keskeytti Ferder, „käärme vaan puuttuu, jotta kohtaaminen olisi täydellinen“.

„Sitä osaa voi varmaan herra Harding näyttellä vieraana“, virkki Riikka pistelijäästi.

Ferder nousi kiivaasti ja syöksyi ulos huoneesta.

Betti katsoi hämmästyneenä hänen jälkeensä.

VII.

Syntymäpäivä-iloja.

Syntymäpäivä oli valjennut ja tädeillä oli hirveän kova kiire.

Liisa-tätikin oli askaroimispuuhassa.

Hän oli pantu pesemään lasiastioita, jonka tehtävän hän toimitti moitteettomasti, lukuun ottamatta että hän silloin tällöin päästi jonkin esineen käsistään lattiaan.

Dorta ja Riikka seisoivat toinen toisella, toinen toisella puolella salin ovea seppeleitä ripustamassa.

Sali piti, näet, muodostettaman katselija-huoneeksi ja ruokahuone näyttämöksi.

Seisoessaan siinä, kumpikin jalustallaan, olisivat he varsin hyvin sopineet koristeeksi, kuvailen kahta muinais-aikaista runottaren veistokuvaa. Jokainen olisi sanonut Dorta-tädin Melpomeneksi, murhenäytelmän runottareksi, ja Riikka-täti olisi siis ollut Polyhymnia, kaunopuhelijaisuuden runotar.

Anna katseli; Katri juoksi ulos ja taas sisälle.

Riikka astui alas.

„Katri, kanna palmut, jotka olemme lainanneet puutarhurilta, nummelle“.

„Nummelle?“

„Tarkoitin tietysti ruokasalia“.

„Sanoppas, täti“, kysyi Anna, jonka piti ruveta kuiskaajaksi, „kuinka ai'ot saada ruokasalin nummeksi muutetuksi?“

„Siten, että perälle asetamme kolme joulu-kuusta ja öljypuun, ja sitten palmun kummallekin puolelle. Se tulee erin-omaisen luonnolliseksi —“

„Kasvaako Skotlannin nummilla palmuja ja öljypuita, täti?“

„Sitä emme tiedä kumpikaan, sillä emmehan ole olleet siellä“.

„Kuinka käy, Liisa?“ kysyi Riikka. „Herra Jumala, ethän saa loiskia vettä Ferderin pape-reille. Varro, niin nostan sekä ne että mustepullon ompelupöydälle. Olihan melkein unohtaa hyytelön. Ferder, et saa sulkea makuuhuoneen ikkunaa, hyytelö ei jäähdy. Ajaa partasi? Sen voit sentään tehdä“.

Riikka ja Dorta juoksivat ulos, Liisa jäi istumaan yksin lasi-astioineen.

Heti sen jälkeen tuli Betti sisälle, osansa lukemiseen kiintyneenä. Hän luki sitä ulkoa.

„Täytyy koettaa, osaanko unessakäymis-koh-tauksen“, sanoi hän lausuen:

„Helvetti on pimeä! — Hyi, loordi, hyi! so-
tamies — pelkuri? Miksi me pelkäisimme sen tule-
van ilmi, kun ei kukaan ole kyllin mahtava ve-
temään meitä edesvastaukseen? Mutta kuka olisi
uskonut tuossa vanhuksessa olevan niin paljon
verta? — Fifen taanilla oli vaimo; missä hän
nyt on? Kuinka? Eivätkö nämä kädet siis mil-
loinkaan tule puhtaiksi?“

„Peskää ne vehreällä suovalla, rouva, niin
minä aina teen“, sanoi Katri, joka samassa kul-
ki läpi huoneen, kun onneton lady Macbeth kä-
veli käsiään hieroen.

Ovessa kohtasi hän asian-ajajan, joka äreänä
ja jörönä tuli makuuhuoneesta. Hän oli juuri
ajanut partansa ja painotteli leukaansa nenälii-
nalla.

„Täällä on verta, verta!“ saneli Betti.

„Niin on, tiedän sen, nyyhdin kappaleen nah-
kaa leu'astani. Riikka-täti on leikannut sahrani-
leipää partaveitselläni“.

„Hiljaa, hiljaa, ei sanaakaan enää siitä, puo-
lisoni! Te turmelette kaikki kuumehoureillanne“.

„Todellakin voi mielestäni saada kuumeen
tällaisessa mylläkässä“, sanoi asian-ajaja, istuen
ikkunan ääreen ja katsellen kadulle.

„Veren haju on vielä jälellä täällä; kaikki
Arabian lemuavat savustus-aineet eivät voisi puh-
distaa tätä kätöstä. Oh, oh, oh!“

Betti kulki silmät kiinni näyttämöllä ja kaasi
ompelupöydän nurin, jotta villalanka ja asiapa-
perit uiskentelivat musteessa.

Ferder syöksähti ylös.

„Mutta mitähän oikein teet? Kaikki paperini ovat turmeltuneet. Voisithan pitää silmäsi auki, ystäväni!“

„Herra Jumala, ethän vaan tahtonekkaan että pitäisin silmäni auki, kun olen lady Macbeth, joka käy unissaan.“

„Katri, Katri!“

Katri tuli kantaen palmuja.

„Pyyhi lattia puhtaaksi!“

„Kyllä, sitten.“

„Sinun pitää tehdä se heti paikalla“, huusi asian-ajaja kiivaasti.

„Enhän minäkään muuta ole kuin ihminen! En voi tehdä useampaa kuin yhden työn erällään. Enhän voi kumartua lattiaa pesemään, kun seisson palmut kädessä.“

Liisa-täti katseli hartaalla mieltymyksellä tapahtunutta onnettomuutta ja pudotti siitä syystä ison hedelmäastian.

„Mitä teet, täti?“

„Pesen laseja, lapsukaiseni.“

Asian-ajaja käveli tulisesti edestakaisin.

„Viskaa yhtähyvin kerrassaan kaikki lattiaan, täti. Mitä pikemmin joudumme häviöön, sitä parempi. Parasta on tehdä tuska mahdollisimman lyhyeksi.“

„Mitä sanot, Ferder?“

„Hän sanoo, että sinun tulee olla vähän varovaisempi, täti“, selitti Betti lähettäen miehelleen moittivan silmäyksen.

„Hyi, Herman, minä en todellakaan tunne sinua enää entisestäsi. Olet viime aikoina tulleet varsin toiseksi ihmiseksi“.

„Siten aina käy, kun naimisiin joutuu“.

„Se täytyy minun myöntää. Parempi olisi ollut, että olisit antanut minun hukkaa sillä kertaa, kun hyppäsit höyrylaivalta veteen pelastaaksesi minua“.

„Joko se historia taas otetaan esille?“

„Jo, sitä laivamatkaa en milloinkaan unohda. Tuon kylvyn jälkeen hän me kihl—“

„— kylmetyimme, niin oikein“.

„Ei, me tulimme kihloihin“, nyhkytti Betti.

„Herranen aika, eihän siinä mitään itkettävää ole“.

„On kyllä. Minun täytyy itkeä, mietiessäni että sinä sillä kertaa panit henkesi altiksi pelastaaksesi minut, ja että nyt lopuksi otat hengen minulta kylmäkiskoisuudellasi. Sinä et enää rakasta minua“.

„Kuuleppas, rakas ystäväni, minusta nähden pitäisi myöhempään illalla näytettävään kohtauksen riittää sinulle, jott'ei sinun tarvitsisi antaa mitään ylimääräistä näytäntöä, ennen kuin vieraat saapuvat. Mutta jos sentään tahdot sen tehdä, saat mitä katselijoihin tulee tyytyä Liisa-tätiin. Minä korjaan luuni“.

Hän läksi jättäen Betin yksinään tädin kanssa.

Betti painoi päänsä sohvatyynyihin ja itki katkerasti.

Harding tuli kadulla. Hän koki muistutella osaansa, mutta ajatukset olivat muualla.

„Minulla ei ensinkään ole halua koko tähän juhlaan“, mielti hän. „Minusta tuntuu ihan kuin tanssisimme ruutihaudalla ja koko talo kerran räjähtäisi ilmaan. Melkein varsin varma olen siitä, että Ferder rakastaa vaimonsa sisarta. Nuo onnettomat sanat huomaamatta lausuttuaan, on hän ollut puhumaton ja vakainen sekä melkein välttänyt minua. Hänen vaimonsa kärsii hänen ikävän mielialansa takia, sen voi myös nähdä. Kun ei hän vaan olisi ruvennut epäilemään. Valittiin hän, että miehensä oli kovin alakuloinen“.

Tohtori pysähtyi; hänen näkyi pitävän hyvin tarpeen vaatimana syöstä kävelykeppinsä mahdollisimman syvälle lumikinokseen.

„Totta tosiaankin on hävytöntä, ett'ei Ferder ole tyytyväinen niin sievään vaimoon kuin hänellä on“.

Tohtori nytkäsi kiivaasti sauvan kinoksesta ja läksi eteenpäin.

„Loikkiinsa hän tarvitsisi“, mutisi hän, arottomasti kinoksia piesten.

„Mutta sisar on myöskin ihana, erin-omaisen ihana. Naisin melkein itse mielelläni hänet. Sepä hyvä aatos! Siten tekisin ystävällenikin sen hyvän työn, että parantaisin hänet hulluudesta; sillä niin hävytön hän ei kaiketikaan liene, että rakastuisi parhaan ystävänsä vaimoon, etenkin kun tämä on hänen kälönsä. Jos Anna huolii minusta — tietysti ainoastaan siinä tapauksessa.

Tyttöparka ei varmaankaan aavista olevansa niin paljon rakkauden esineenä. Mutta sievä hän on“.

Nyt oli tohtori saapunut Ferderin portille.

VIII.

Loppuharjoitus.

Betti makasi yhä edelleen pää sohvatyynyynihin painuneena.

Hän kohotti itseään puoliksi tohtorin huoneeseen astuessa, koettaen pyyhkiä kyynelitään.

„Mitä on tapahtunut?“

„Te, herra tohtori, olette mieheni paras ystävä; Teiltä ei minun siis tarvitse sitä salata. Ferder on ollut häijy minua vastaan tänään, syntymäpäivänäni. Hän ei enää rakasta minua.“

„Eikö ole totta, herra tohtori, että se hammas on vedettävä ulos?“ kysyi Liisa huolestuneena.

Tohtori nyökäytti päätään, ja Betti jatkoi:

„Muuten hän ei voisi olla niin julma. Minä olen varma siitä, että hän rakastaa toista“.

„Ja Te olette arvanneet, kuka tuo toinen on?“ huudahti tohtori pelästyksissään.

Betin silmät vilahtivat kummallisesti, mutta hän hillitsi itsensä heti samassa silmänräpäyksessä.

„Niin olen“, sanoi hän ylpeällä äänellä, „sen olen arvannut“.

„Ette suinkaan, rouva hyvä, laulen että erchdytte. Tuota tunnetta ei voi sanoa rakkaudeksi. Ferder pitää häntä arvossa, ihailee hänen sulouttansa, viehättäväisyyttänsä ja hyviä ominaisuuksiaan, jotka hän joka päivä on tilaisuudessa nähdä, mutta että Ferder rakastaisi häntä — se ei ole totta“.

„Häntä? Siis on todellakin olemassa joku „hän“?“ sanoi Betti syvin suru kauniissa kasvoisinaan kuvattuna.

„Nytpä hairahduin aika tavalla“, mielti tohtori.

„Mutta vakuutan, rouva hyvä“, lausui hän innokkaasti, „se ei ensinkään ollut tarkoitukseni —“

Dorta- ja Riikka-tätien tulo keskeytti keskustelun.

Dorta-täti oli puettu mustaan silkkihameeseen ja nurinpuolisiin turkkeihin. Päässä oli hänellä kultapaperinen ruunu, toisessa kädessä ikkunaverhon-sauva ja toisessa omena.

„Sen sanon vaan, että sinä, Dorta olet varsin väärin käsittänyt osasi. Skottlannin kuningas Duncan ei suinkaan ole näyttänyt tuollaiselta“.

„Ja minä sanon, että sinä, Riikka, olet käsittänyt osasi ihan oikein! Noita-akka on varmaan ollut sinun muotoisesi“.

„Onko teillä loppuharjoitus puvuissa?“

„Riikka vaan kokee solvaista minua, herra tohtori. Onko Teillä jotakin muistutettavaa pukuni suhteen? Tässä on ruunu, valtio-omena ja valtikka sekä kärpännahka-vaippa. Se kyllä vaan on supinnahkanen, mutta niin perin tarkka ei saa olla“.

„Luonnollisesti ei, mutta luulin sentään Teidän esiintyvän housuihin ja takkiin eikä mustaan silkkihameeseen puettuna“.

„Samana sanon minä“.

„Hiljaa, Riikka! Minä, Jumalan kiitos, ymmärrän kylläksi hyvin, mikä on sopivaa, niin ett' en tahdo näytellä kuningas Duncanina miehen vaatteissa. Ainoa seikka, josta en itsekään ole selvillä, on pitääkö minun tulla sisään syöden valtio-omenaa, sillä nämät Grawensteinin omenat ovat hirveän happamia“.

„Kuningas saa usein maistaa karvasta omenaa, neitiseni“.

„Te olette oikeassa, kyllä koetan“.

„Mutta mikä Bettiä vaivaa? Näytät niin onnettomalta, lapseni“.

„Minä vaan harjoittelen rooliani“, sanoi hän, itkuansa pidättäen. „Fifen taanilla oli vaimo; missä hän nyt on?“ saneli Betti tuskaa, täynnä.

„Hyvä, mainiosti näytelty!“

Nyt koetamme, muistaako Liisa vastaemat“, sanoi Riikka nipistäen häntä käsivarresta.

„Ai ai!“

„Meillä on loppuharjoitus“.

„Vai niin! Terve, Macbeth, sinust' kuningas on tuleva! Hi, hi, hi“.

Liisa-täti pudotti ihastuksissaan lasin lattiaan.

„Tiedätkö mitä, jos tuolla tavoin jatkat lasien pesemistä, saavat vieraat juoda limonaattia teekupeista. Tässä on päivän sanomalehti. Kyllä minä pesen loput. Dorta, tee hyvin ja käske Katrin tulla lakaisemaan sirpaleet pois, niin näytän minä tohtorille vaatetushuoneen. Alkaa olla aika miettiä pukeumistanne. Tunnin perästä ovat vieraat täällä“.

Betti jäi taas yksinään Liisa-tädin kanssa, joka ahmusteli murhista ja onnettomuuksista.

Betti istui tuskissaan miettien, kuka nainen olisi, jota Ferder rakasti ja jonka hyvät ominaisuudet hänellä joka päivä oli tilaisuus nähdä.

Liisa-täti luki.

„Tämäpähän vasta on hirveä kertomus. Mietippä, että eräs mies Italiassa on myrkyttänyt itsensä sentähden, että rakasti vaimonsa sisarta“.

Betti hypähti ylös.

„Mitä sanot, täti?“

„Hän rakasti vaimonsa sisarta. Sen ilmoitti hän kirjeessä, ja sitte otti hän arsenikkia. Vaimo on tullut mielipuoleksi, ja käly on mennyt luostariin“.

„Olisiko tuo viittaus minulle?“ mietti Betti ja nojautui vapisevana tuolin selkää vasten. „Rakastaisiko hän Annaa? Olisiko hänen ystävällisyytensä ja sydämellinen helleytensä häntä kohtaan muuta kuin veljellistä rakkautta?“

„Tässä on myöskin hauska kertomus — englantilaisesta, joka putosi korkealta tunturilta pänsä halki, mutta voi asianhaaroihin katsoen hyvin. Luenko sen sinulle?“

„Kiitos vaan, älä vaivaa itseäsi“.

Betti oli tutkivinaan roolivihkoansa, salataksseen tunteitaan.

Riikka palasi.

„Nyt ei ole aikaa lukea enää, Liisa, sinun pitää miettiä pukuasi. Tule nyt!“

„Minulta on vaan eräs lapsenmurha lukematta. Salli minun lopettaa se, niin seuraan sitten“.

„Ei semmoiseen nyt ole aikaa. Tule nyt, niin puen sinut“.

Heidän mentyään, vaipui Betti taas sohvalle, ja suonenvedontapaisesti purskahti itku hänen ahdistuksissa olevasta rinnastaan.

Tohtori tuli takaisin, istui hänen viereensä ja puheli hänelle juuri kuin potilaalle.

Hän lohdutti Bettiä ja selitti, että jos Ferder vaan muuttaisi pois kaupungista ja Annan läheisyydestä, unohtaisi hän onnettoman himonsa; myöskin kielsi hän rouvan kantamasta vihankautaa sisartansa kohtaan, joka luultavasti oli ihan tietämätön herättämästään rakkaudesta.

Betti kuunteli itkusilmin hänen puhettansa.

„Kiitos ystävällisyydestänne“, lausui hän, tarttuen tohtorin käteen. „Kokootte tulisia hiiliä pääni päälle“.

Ovenverhostin vedettiin samassa sivulle päin ja Ferderin kalpeat kasvot pistäyivät esiin sen takana, Betin ja Hardingin sitä huomaamatta.

Asian-ajaja oli katunut jyrkän käytöksensä vaimoansa kohtaan ja aikoi juuri mennä sisälle lausumaan hänelle pari sovittavaa sanaa, kun näki hänet istumassa käsi kädessä tohtorin kanssa.

„Nyt ei enää ole epäilemistä“, sanoi hän itsekseen, menen nopeasti huoneeseensa, johon sulki itsensä.

Betti nousi.

„Nyt on kai aika miettiä pukeumistaan ja kokea näyttää iloiselta, kun vieraat tulevat. Voin sanoa tänä iltana oikein näytteleväni ilveilijänä“.

Hän läksi, tohtori katsoi hänen jälkeensä.

„Vaimo-parka!“ mietti hän. „Niin nuori ja kaunis ja kuitenkin niin onneton“.

IX.

Seuraavana päivänä.

Talo kemujen jälkeisenä päivänä on yhtäläinen kuin nainen aamulla tanssijaisten jälkeen.

Molemmat näyttävät hyvin kurjilta.

Sama oli asian laita asian-ajaja Ferderin huoneistossa.

Kaikki oli ikävässä epäjärjestyksessä.

Asian-ajaja ja hänen rouvansa istuivat ruokahuoneessa palmujen ja joulukuusien välissä, äänettöminä suurustaan syöden.

Betti näytti kalpealta ja kärsivältä. Ferder katsella tuijotti eteensä.

Kuitenkaan ei jälkimäisellä ollut mitään syytä olla tyytymätön edellisen illan juhlaan, sillä muutamia pieniä vahingoita lukuun ottamatta, esim. että Riikka-täti oli täyttänyt lamput valkosella viinillä ja kaaatanut vuoriöljyä hyytelöön, olivat pidot päättyneet hyvin onnellisesti.

Näytäntö oli onnistunut mieliksi kaikissa suhteissa.

Betti ja Harding olivat näytelleet lady ja loordi Macbethina mainiosti, melkeinpä liian hyvin asian-ajajan mielestä.

Näytännön loputtua ei tohtori kuitenkaan ollut paljo seurustellut Betin kanssa, jota vastoin hän oli puhellut Annan kanssa koko illan.

Asian-ajaja nousi pöydästä. Betti painoi käntensä rintaansa vasten ja huokasi.

„Oletko kipeä?“

„Olen“, vastasi Betti, „kärsimykseni ovat suuremmat kuin arvata voit“.

„Minun mentyäni lähetät arvattavasti tohtoria noutamaan“, sanoi Ferder ilkkuen.

Betti katseli häntä hämmästyneenä.

„Älä ole olevinasi niin viaton, ystäväiseni. Yhden asian tahdon vaan sanoa sinulle. Eilen käskit sinä tohtorin ulos ovesta; tänään teen minä sen, jos hän tulee“.

„Mutta minä en ymmärrä —“

„Kun sanon sinulle, että seisoin ovenverhostimen takana eilen, kun olit kahden kesken hänen kanssaan, toivon sinun käsittävän —“

„Kuulit siis keskustelumme?“

„Asian-ajaja ei ollut kuullut mitään, mutta vastasi sentään juhlallisesti:

„Tiedän kaikki“.

„Siinä tapauksessa voin helposti käsittää, että vihaat häntä“, sanoi Betti kylmästi.

Asian-ajaja oli mennyt huoneeseensa ja palasi nyt pieni revolveri kädessä.

„Näetkö tätä kaunista kapinetta?“ lausui hän ilkeästi nauraen.

„Kaksi kertaa olen tavannut sinun ystävällisessä kohtauksessa tohtorin kanssa. Jos hänen vielä kolmannen kerran tapaan, ammun ensin hänet ja sitte itseni. Nyt menen vaan ulos hankimaan vähän ampumavaroja. Eilen en tahtonut sanoa mitään, estääkseni skandaalia syntymästä, ja jos hän pysyy poissa täältä, en tahdo tehdä hänelle mitään pahaa; mutta jos hän tulee tänne, niin olkoon varoillansa. Muuten on kai parasta, että mietimme avioeroa“, lisäsi hän. „Moisten tapausten jälkeen on yhdessä-elomme sietämätöntä“.

Sitte hän meni.

„Avioeroa“, huokasi Betti. „Niin pitkälle on siis hänen onneton himonsa saattanut hänet, ett'ei hän enää voi elää minun kanssani. Ja Anna? onko sisarellani aavistusta hänen lemmeään? Ehkäpä hän vielä elähyttääkin sitä. Tätä kaikkea kauhistusta mietteissäni tulen pyöräpäiseksi. Kun en vaan tulisi hulluksikin!“

Anna tuli tervehtimään sisartansa.

Nähdessään Betin valjut, muuttuneet kasvot säpsähti hän pelästyneenä.

„Mutta mitä täällä oikein on tapahtunut? Onko teillä taaskin ollut kohtauksia. Mistä asia riitelee?“

„Ei mistään“, lausui Betti välinpitämättömästi.

„Rakas Bettiseni, uskoudu minulle. Eihän kukaan ole lähempi auttamaan ja lohduttamaan sinua kuin oma sisaresi“.

Anna astui sisarensa luo, tahtoen halata häntä.

„Laske minut, laske minut!“ huusi Betti melkein raivoisasti ja sysäsi hänet pois.

„Mutta, Betti, mitä mietit?“

„Anna anteeksi, olen niin häijy ja katkera; mutta syy siihen on, että olen niin onneton, sanomattoman onneton“, puhkesi nuori rouva puhumaan, innokkaasti sisartansa syleillen, ja riensi sitten makuuhuoneeseen.

Anna aikoi seurata häntä; mutta ovi oli jo kiinni ja sisäpuolelta teljetty.

Kotvasen kuluttua astui tohtori sisään.

„Kuinka rouva voi?“

„Pelkään, ett’ei hän voi oikein ihan hyvin“.

„Mikä häntä vaivaa?“

„Saman kysymyksen olen minäkin tehnyt. Pelkään hänen olevan enemmän kipeä sielun kuin ruumiin puolesta. En enää tunne sisartani; hän on hermostunut ja herkkä ärtymään; ja samoin näkyy hänen miehensä laita olevan. Pelkään, ett’eivät he elä oikein onnellisesti yhdessä, ja kuitenkin tiedän heidän sydäimestään rakastavan toisiaan. Ainoastaan pienet kotoiset kohtaukset tekevät heidän elämänsä karvaaksi, ihan joutavat asiat. Betti on vähän ajattelematon; mutta olen varma siitä, että hän parantaa itsensä. Olen puhunut hänen kanssaan vakavasti asiasta“.

„Te olette niin hyvä ja järkevä. Ansaitsisi sitä mennä naimaan, jos saisi Teidän kaltaisenne vaimon“.

„Sehän ei liene vaikeata“, lausui Anna hymyhuulin.

Harding pureskeli vähäsen viiksiään ja näkyi sitten tehneen päätöksen.

„Neiti Anna“, sanoi hän äkkiä, „minä vihaan verukkeita, enkä juuri osaa esiintyä huokavana paimenena. Sen vuoksi kysyn suoraan Teiltä: tahdotteko tulla vaimokseni? Päivä päivältä on minulle selvenemistään selvennyt, että rakastan Teitä, lemmin Teitä enemmän, kuin koskaan ennen olen naista rakastanut“.

„No niin, Te olette puhuneet suoraan. En minäkään tahdo teeskennellä herkkätuntoiseksi ja sanoa vaativani miettimisaikaa, koska kysymys muka oli niin odottamaton y. m. y. m., sillä se ei olisi totta. Olen jo huomannut, Teidän pitävän minusta, ja — miksikä sitä kieltäisin — minä pidän myöskin Teistä, eikä mikään ole minulle rakkaampaa kuin Teidän tulevan onnellisuutenne edistäminen, jos se minusta riippuu“.

„Kiitos, kiitos, kelpo tyttöseni!“ lausui tohtori likistäen häntä rintaansa vasten.

„Mutta eikö meidän nyt, kun olemme ajatelleet omaa onneamme, pitäisi vähän miettiä ystäväniikin onnellisuutta?“ lisäsi hän hetkisen kuluttua. „Minua surettaa nähdä heidän molempain kärsivän. Parasta olisi mielestäni, että asianajaja muuttaisi maalle“.

„Aivan, Te olette oikeassa“.

„Sinä!“

Suutelo.

„Sinä!“

„Katsoppas, armaani“, jatkoi tohtori, „kunsisaresi tulee erilleen kaikista näistä turhanpäiväisistä huveista, voisi hän tehdä kodin miehensä miellyttävämmäksi“.

„Olet oikeassa. Tahdon esitellä sitä Betille“.

„Ei, ei, ei“, sanoi tohtori nopeasti, „salli ennen minun se tehdä. Luulen helpommin voivani saattaa hänet järkiperusteita tottelemaan“.

„Niin minäkin luulen. Hän oli niin kummallisessa, kiihkoisessa mielentilassa, sysäsi minut pois melkein raivoisalla kiivaudella ja riensi huoneeseensa, jonka oven lukitsi“.

Tohtori huokasi. Hän ymmärsi liiankin hyvin syyn Betti-rukan kiivauteen sisartaan kohtaan.

„Olkoon menneeksi; menen vähän kävelemään sillä välin, kun pidät hänelle nuhdesaarnan. Ehkä pitäisi minun mennä konttooriin lukemaan lakia Ferderille. Mahdollisesti voisi hänellä olla hyötyä siitä, sillä hänkään ei luonnollisesti ole viaton“.

„Anna sen kernaammin jäädä tekemättä, kunnes olen puhunut sisaresi kanssa“.

„Sama se, tapahtukoon tahtosi. Hyvästi siksi!“

„Hyvästi, armaani!“

Tohtori seurasi häntä eteiseen.

Viipyi jokseenkin kauan, ennenkuin he olivat
ehtineet kunnollisesti sanoa jäähyväiset toisilleen
tuolla eteisessä.

Olemme eikä tyttö-rakalla ole mitään as-
vistusta Ferderin onnettomasta hinnosta. Jos Tei-
dän nyt vaan onnistuisi täyttävä miehenne minun
tamaan kaupungista, kävisi kaikki hyvin. Sil-
loin voisitte olla vähän enemmän kotona ja —
suokaa anteeksi — tehdä se vähän puhtaam-
maksi miehellenne. Jättä ihvit ja seurustella vä-
hemmän sukulaisten kanssa, ja hän huoltasi pian
hallinnalliset takkaudenhontteensa.

Revolverilla varustettu.

Tohtori noputti Betin huoneen ovea. Vasta-
usta ei kuulunut.

„Rouva Ferder, laskekaa sisälle; minulla on
tärkeätä puhuttavaa Teille. Harding täällä on,
tulkaa ulos silmänräpäykseksi, niin kerron Teille
tärkeän uutisen“.

Betti syöksyi ulos.

„Herra Jumala, Tekö täällä, tohtori! Minä pyy-
dän — menkää, jättäkää silmänräpäystäkään vii-
pymättä tämä talo, muuten syöksette meidät kaik-
ki onnettomuuteen“.

Betti kiirehti ikkunan luo ja katsoi pelästy-
neenä kadulle.

„Onnettomuuteen! En suinkaan, päin vastoin
kerron onnellisen tapahtuman. Sisarenne ja mi-
nä olemme kihloissa“.

„Mitä sanotte? Oletteko Te ja Anna kihlois-
sa?“ kysyi Betti hämmästyneenä, samassa tuon
tuostakin tuskallisesti kadulle katsahtaen.

„Olemme, eikä tyttö-rukalla ole mitään avustusta Ferderin onnettomasta himosta. Jos Teidän nyt vaan onnistuisi taivuttaa miehenne muuttamaan kaupungista, kävisi kaikki hyvin. Silloin voisitte olla vähän enemmän kotona ja — suokaa anteeksi — tehdä se vähän hupaisemmaksi miehellenne, jättää hovit ja seurustella vähemmän sukulaisten kanssa, ja hän unohtaisi pian hullumaiset rakkaudenhoureensa“.

„Ah, minä tekisin kernaasti kaikki mitä voin, mutta se on nyt myöhäistä. Hän on puhunut avioerosta ja sanonut, ett'ei voi kestää elää yhdessä minun kanssani“.

„Ihan mahdotonta“.

„Eikä, se on päin vastoin liiankin totta, ja Teitä hän vihaa“.

„Minua?“

„Juuri Teitä, hän seisoi ovenverhostimen takana ja kuuli keskustelumme eilen, ja nyt on hän raivoissaan Teille sen tähden, että ilmaisitte hänen salaisuutensa. Hän kulkee ladattu revolveri taskussa ja on uhannut ampua ensin Teidän sitten itsensä, jos tapaa Teidät täällä“.

„Onhan hän siis mielenviassa“.

„Pelkään melkein, ett'ei hänen laitansa ole oikea. Kaikissa tapauksissa: ette saa ärryttää häntä vielä enemmän. Sen vuoksi pyydän Teitä menemään, ennenkuin hän tulee takaisin“.

„Olkoon niin, ehkä se on järjellisintä, vaikka — itse puolestani en häntä pelkää“.

„Ei ainoastaan Teidän tähtenne, vaan minun tähteni, hänen, meidän kaikkein tähtemme on se parasta! Menkää siis, niin teette kiltisti“.

„No niin, noudatan tahtoaanne“.

„Herra Jumala, olen unohtanut katsoa ulos ikkunasta! Nyt tuli hän portista sisään; kuulen hänen jo tulevan portailla. Piiloutukaa, piiloutukaa, muuten tappaa hän meidät kaikki!“

Betti oli kalmankalpea ja vapisi, jotta töin tuskin voi pystyssä pysyä.

Tohtori seiso i neuvotonna. Hän kävi varsin sekapäiseksi rouva-paran pelästyksen takia.

„Juoksenko ruokasaliin?“

„Älkää, älkää, sieltä löytää hän Teidän! Juoskaa ennen ison tulenvarjostimen taaksi. Se on vanhan-aikuinen tarvekalu, jonka lainasimme Dorta-tädiltä seuranäytelmää varten. Se on niin iso, että sen taakse hyvin voi piilottaa kokonaisen rykmentin“.

„Mutta enkö polta itseäni?“

„Ette, kamiini ei ole kuuma. Koko tuntiin ei sinne ole hiiliä pantu. Kiirehtikää vaan!“

„Tästä tulee draamallinen kohtaaus“, sanoi tohtori hymyillen, varjostimen taakse hiipiessään.

„Het i kun mieheni menee johonkin muuhun huoneeseen, pitää Teidän ottaa tilaisuudesta vaari ja hiipiä ulos“.

Ferder astui huoneeseen.

Betti sieppasi äkkiä käteensä korkoneulomuksen, mutta hänen kätensä värisi, jotta neula tuskin voi sormissa pysyä.

„Mielestäni sanoi Katri tohtorin olevan täällä“.

„Hän on mennyt“, änkytti Betti.

„Kummallista, ett'en häntä kohdannut. Arvattavasti ei hänen tee mielensä tavata minua“.

Asian-ajajan äkeä ääni saattoi Betin sisun kuuhuun. Hänen rohkeutensa kasvoi.

„Ei suinkaan“, sanoi hän ynseästi, „mielettömiä ihmisiä, jotka kulkevat ladattu revolveri taskussa, ei ole niinkään hauskaa kohdata“.

„Mieleton, niin, olet oikeassa“, lausui Ferder katkerasti; „mutta kuka on saattanut minut mielettömäksi? Voi, Betti, Betti! Ett'et ole välittänyt kodostasi, että olet pannut suuremman arvon turhanpäiväisille huville ja sukulaistesi seuralle, sen voisin antaa sinulle anteeksi, mutta että uskottomasti olet pettänyt minut, riistänyt minulta parhaan ystäväni, johon luotin kuin itseeni, kuin sinuun, sitä en milloinkaan anteeksi anna! Nyt ei minulla enää ole mitään; olen kadottanut kaikki, mitä rakastin, vaimoni, ainoan lapsuuden-ystäväni!“

Ferder peitti kasvonsa käsillään ja itki kuin lapsi.

Betti katseli häntä kummastellen.

Kumpikaan heistä ei huomannut, että Anna tällä hetkellä astui sisään.

Hän oli tullut keittiön ja ruokahuoneen kautta, vetänyt ovenverhon puoliksi sivulle ja seisoi nyt ovelle.

Samassa näki hän tohtorin pistävän päänsä esiin tulenvarjostimen takaa.

Tohtori viittasi, Anna katseli häntä kummas-
tellen. Tohtori viittasi uudestaan ja Anna riensi
hänen luokseen.

Paksu lattiamatta esti askeleet kuulumasta,
ja pian olivat molemmat piilossa ison varjostimen
takana. Tämän edessä oleva hiililaatikko ja puu-
kori peittivät heidän jalkansa, jotta koko piilo-
paikka oli niin mukava kuin olisi sen tehnyt joku
näytelmän-ohjaaja tai romaninkirjoittaja.

Betti toisti miehensä sanat.

„Uskottomasti pettänyt sinut“, sanoi hän.
„Minä en koskaan ole rikkonut sinua vastaan, ei
ystäväsi myöskään; mutta sinä vihaat häntä sen
tähden, että hän on havainnut salaisuutesi ja il-
maissut mielettömän rakkautesi viattomaan sisar-
parkaani“.

„Minun rakkauteni sinun sisareesi!“ huusi
Ferder raivostuneena. „Nyt menee liian pitkälle!
Jos luulet koristavasi luvattoman suhteesi tohto-
riin panettelemalla moitteetonta sisartasi, niin pe-
tyt, Bettiseni“.

Nuori rouva katsahti mieheensä, ja toivon
säde kirkasti hänen kalpeat, muuttuneet kasvonsa.

Olisiko mahdollista, että Ferder ainoastaan
oli mustasukkainen ystävänsä tähden?

„Joko olemme molemmat mielettömät“, lau-
sui hän, „tai on kaikki hirveä, väärä käsitys“.

„Minun puoleltani ei se ole mikään väärä
käsitys. Minä tunnen jutun rakkaudenkirjeistä
ja paljo muuta“.

„Vai niin, tuo viaton kirjelippuko kysymyksessä on? Salli minun selittää —“

„Tässä ei tarvita mitään selityksiä“.

„Selitys tässä juuri tarvitaan, ja kun minä olen todistanut olevani syytön, on sinuu vuorosi osoittaa, oletko yhtä viaton“.

„Olisiko tässä sittekin jokin erehdys?“ mutisi Ferder.

„Kuule, Ferder, kuuntele minua tyynesti, ehkä koko tulevaisuus onnemme riippuu tästä selityksestä“.

„No niin, selitä —“

Ovenkello soi lujasti ja tätien ääni kuului eteisestä.

„Nuo sukulaiset, nuo sukulaiset“, huudahti asian-ajaja tuskallisena, „ottavat minulta hengen!“

XI.

Liian kuuma.

„Tänään olemme päättäneet jäädä tänne puolipäiväksi ja syödä eilisten pitojen jäännökset“, sanoi Riikka.

„Tänäänä annan köyhieni —“

„— olla rauhassa“, täytti Dorta.

„Jollei kukaan vaivaisi kanssa-ihmisiään enemmän kuin minä —“

„Luonnollisesti olen se minä, joka en koskaan voi antaa ihmisten olla rauhassa. Sano ajatuksesi suoraan, Riikka. Olenhan minä tottunut sinun pistelypuheisiisi.“

Ja Dorta-täti silitti hiuksiaan kuvastimen edessä ikäänkuin kuolinpukuaan valmistava Maria Stuart. Liisa-täti, joka oli saapunut kahden viimeisen päivän sanomalehdet muassaan, istui jo nojatuolissa sanoman lukemiseen vaipuneena, hakein murhia viimeisen edelliseltä sivulta innokkaammin kuin salapoliisi.

„Kuinka täällä on kylmä“, lausui hän hie-roen käsiään.

„Totta kyllä, lämmin ei täällä ole“, sanoi Dorta. „Katri, tule panemaan hiiliä kamiiniin!“

„Minun mielestäni on täällä hirveän lämmin“, änkytti Betti.

„Päin vastoin, lapseni! Vapisethan vilusta“.
Katri alkoi panna hiiliä kamiiniin, mutta päästi heikon hämmästysshuudon, nähdessään kihlatut varjostimen takana. Tohtorin silmän-isku sai hänet kuitenkin vaikenemaan.

„Mikä sinua vaivaa, Katri?“

„Minä — minä sain vaan tikun sormeeni“.

„Lisää nyt kerrankin, jotta riittää, Katri“.

„Voitte olla levollinen, että tulee tarpeeksi lämmin“, sanoi Katri ilkeästi työntäen joukottain kivihiiliä kamiiniin.

„Ehkä herra on hyvä ja antaa minulle samassa rahaa kaaliksiin“.

Ferderin Katrille rahoja antaessa, kuiskasi tämä äkkiä:

„Tohtori on piilossa tulenvarjostimen takana“.

Sitten sipsutti hän riemuiten keittiöön.

Asian-ajaja värisi raivosta. Hänen luulevaisuutensa heräsi uudistetulla voimalla; mutta hän hillitsi itsensä ja istui näennäisesti tyynenä tuolille ja katseli vaimoansa tarkastavasti.

Betti-rukka oli maahan vaipumaisillaan. Välistä kalpeni hän, välisti ajoi pelästys hehkuvan punan hänen poskilleen, kuten myrsky ajelee pilvenhattaroita.

„Kuinka Te kaikki olette äänettömiä“, sanoi Riikka.

„Lohdutamme itseämme sillä, että sinä tavalliset puhut meidän kaikkein edestämme“.

Riikka ei vastannut Dortan pistelijääseen muistutukseen, vaan kääntyi Liisan puoleen kysyen:

„Eikö sanomalehdissä mitään uutta ole?“

„On, Berlinissä on tapahtunut hirveä murha. Eräs leipuri on paistanut vaimonsa rakastajan“.

„Sepä oli kauhistavaa“.

„Luenko sen ääneni?“

Kaikki nyökäyttivät päätään myöntävästi ja Liisa-täti alkoi:

„Berliinin erään suurimman kadun varrella asui vanha leipuri, jonka nuori vaimo oli luvottomassa suhteessa erään sotilaan, miehensä ystävän kanssa“.

Asian-ajaja loi pitkän silmäyksen vaimoonsa; Betti kalpeni.

„Eräänä sunnuntaina tapasivat nämä toisensa leipomahuoneessa. Kun vaimo kuuli miehensä lähenevän, kätki hän rakastajansa leivin-uuniin“.

Puna lensi nopeasti Betin poskille.

„Vaimo ei kuitenkaan ollut tietänyt, että uuni oli lämmitetty, ja kun tuo onneton vaimo tuntia jälkeensä aukasi uuninluukun, löysi hän kolme isoa sokurikakkua ja armaan luutnanttinsa — ruskeiksi paistuneina“.

Asian-ajaja päästi pirullisen naurun.

„Täällä on kovin lämmin, niin hirveän lämmin“, ähkyi Betti pureskellen nenäliinansa pitsiä.

„Täällä haisee käry“, sanoi Riikka. „Tuli on varmaan tarttunut johonkin“.

Samassa silmänräpäyksessä kaatui tulenvarjostin kumoon.

Betti parkaisi pelästyksestä ja vaipui puoli-hengetönnä sohvalle.

Kaikki kääntyivät ympäri ja katselivat, kuten pilvistä pudonneina, tohtoria ja Annaa, jotka mitä nopeimmin kiirehtivät kamiinin luota.

„Niin, me molemmat olemme syttyneet tulleen“, sanoi Anna hymyhuulin, tarkastaen palanutta reikää hamessaan. „Mutta nähkääs, kun sydämessä on palava rakkaus ja selän takana kuumennettu kamiini, voi todellakin tulla liian kuuma“.

Asian-ajaja läheni vaimoansa.

„Anna anteeksi, Betti, nyt voin selittää —“

Vaimo puristi lempivästi hänen kättänsä.

„Kun jäämme kahden kesken, annamme täydellisen selityksen toisillemme, ja sitte toivon, ett'ei meidän välillämme synny useampia erehdyksiä“.

„Mutta, Anna“, kysyi Riikka, „mitä tämä ilveily merkitsee? Kuinka voit piiloutua nuoren herran kanssa varjostimen taakse?“

„Se merkitsee, että Harding ja minä tahdoimme antaa kihlauksenne tiedoksi loistavalla tavalla. Samassa kun kaasimme varjostimen, aloitimme avioelämämme suuren draaman ensimmäisen näytöksen“.

„Avioliitto ei ensinkään ole draamallinen“, sanoi asian-ajaja. „Se on ainoasti sarja kohtauksia“.

„Mutta niitä yhdistää aina punanen lanka“, lausui Betti lempeästi. „Ja tämä lanka on lemmenjumalan punoma“.

„Ja sukulaiset ja ystävät pitävät huolta siitä ett'ei langasta solmuja puutu“, mutisi tohtori.

„Me molemmat muutamme maalle niin pian kuin mahdollista, eikö niin Ferder?“

„Olkoon menneeksi, muutetaan vaan ja tehdään avioliittomme suloiseksi luonnonlasten elämäksi“.

„Minä pelkään, että tuo luonnonlasten tapainen elämä käy vähän ikäväksi ajan pitkään“, sanoi Riikka.

„Ole levollinen, täti, voimmehan silloin tällöin saada tilaisuuden pieniin kotoisiin kohtauksiin. Toivon teidän välistä tulevan luoksemme ja näyttölevän vieraina?“

„Onko se piikki vai?“

Tilausilmoitus.

Uusi Suomalainen Romaanijakso, Koti- ja ulkomaan kaunokirjallisuuden aikakauskirja

ilmestyy vuonna 1888 joka torstai kirjan muotoisena 24 sivulla tavallista kahdeksantaitteista kokoa joka numerossa.

Suomalaisessa Romaanijaksossa tulee julkaistavaksi hyviä alkuperäisiä kaunokirjallisia teoksia niin paljon kuin suinkin, sekä sen ohessa myöskin suomenoksia nykyajan etevimpään ulkomaisten kirjailijain teoksista.

Suomalainen Romaanijakso alkaa ensimmäisen vuosikertansa mainehikkaan kirjailijamme *P. Päivärinnan* uusimmalla teoksella „Isäin pahat teot lasten päällä”, joka jo on melkein valmiiksi painettu. Käsikirjoituksina, valmiina Romaanijaksoon painettaviksi, ovat: *Kertomuksia*, kirjoittanut „*Kah*”, „*Kunnon kansalaisia*”, kirjoitt. *Kaloman Mikzath* (Unkarin etevimpiä nykyisiä kirjailijoita), pari *Dostojewskin* kirjoittamaa teosta sekä „*Onnen vaiheet*”, kirj. *Juho Laine*. — Apuansa ovat sitä paitsi luvanneet suositut kirjailijamme *Th. Hahnsson*, *Teuvo Pakkala* y. m.

Romaanijakson koko vuosikerta, joka painetaan hyvälle paperille, tulee sisältämään vähintään 1,248 sivua.

Toivoen, että suomalainen yleisö mielihyvällä vastaan-ottaa tämän kansallisen yrityksen ja sitä kannattaa, ja tietäen, että se ainoastaan niin helppona kuin suinkin voipi laajalti levitä, olen asettanut Romaanijakson hinnan *mahdollisimman halvaksi*. Koko vuosikerta maksaa näet ainoastaan 8 markkaa, puoli vuosikerta 4 m. ja neljännes vuosik. 2 m. 25 p. postimaksuinensa.

Romaanijaksoa saapi tilata maamme kaikissa kirjakaupoissa ja postikonttooreissa.

Asiamiehiä otetaan kaikkialla, ja saavat he, vähintäinkin viideltä tilaajalta, tilausrahoista 20 prosenttia puhtaassa rahassa ensi postissa, kun minulle lähettävät postikuitin nähtäväksi.

Porissa, 4 p:nä Joulukuuta 1887.

Adolf Allardt.

Suom. kaunoh. 3.
Eusi Suomalainen
Romaaniakso 1889

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 2080

x

